



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 358/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 56/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 56/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 25. mája 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 18. marca 2016 na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal od žalovaného výmeny chybného motorového vozidla. Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 21 Cb 56/2016. Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 21. novembra 2019, ktorým žalobe sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalovaný a z tohto dôvodu „*táto právna vec nie je ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti právoplatne skončená.*“. Pre „*zdlhavý a neefektívny postup súdu*“ v napadnutom konaní sa sťažovateľ listom z 19. júla 2018 obrátil na verejnú ochrankyňu práv, ktorá po preskúmaní veci listom z 22. mája 2019 sťažovateľovi oznámila, že postupom okresného súdu je preukázané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a zároveň požiadala predsedu okresného súdu, aby prijal vhodné opatrenia smerujúce k odstráneniu jeho nečinnosti v napadnutom konaní. Na základe uvedeného predseda okresného súdu nariadil dohľad nad plynulosťou napadnutého konania s povinnosťou predkladať mu informáciu o stave konania každé tri mesiace. Podľa sťažovateľa však ani tieto prijaté opatrenia neprispeli k zefektívneniu napadnutého konania.

Podľa sťažovateľa nečinnosť okresného súdu nastala v období medzi 25. májom 2016 (výzva na vyjadrenie sa k mediácii) a 4. májom 2017 (predvolanie na pojednávanie), následne v období medzi 21. septembrom 2017 a 7. marcom 2018 (súd po viac ako

4 mesiacoch od odročenia pojednávania nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil vo veci znaleckú organizáciu). Dňa 5. júna 2018 znalecká organizácia požiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku, pričom okresný súd dlhodobo nevykonával žiaden úkon, ani viac ako 4 mesiace neodpovedal znaleckej organizácii na žiadosť o predĺženie lehoty.

Rozsudok okresného súdu bol vyhlásený na pojednávaní 21. novembra 2019, pričom až po uplynutí zákonnej lehoty na jeho vyhotovenie požiadala zákonný sudca (prvý januárový týždeň roku 2020) o predĺženie tejto lehoty o 30 dní. Sťažovateľovi bol rozsudok doručený 17. februára 2020. Celkovo tak okresný súd *„povinnosť vyhotoviť a odoslať rozsudok splnil až po skoro 3 mesiacoch od jeho vyhlásenia“*. Podľa sťažovateľa právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručuje rovnako intenzívnu ochranu pred nečinnosťou orgánu rozhodujúceho o veci vo všetkých fázach konania vrátane vyhotovenia písomného rozhodnutia. Sťažovateľ podal 25. marca 2020 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prietahy, pričom *„z jeho písomnej odpovede zo dňa 06.04.2020 je zrejmé, že súd až po mesiaci od podania odvolania protistranou... začal realizovať s tým súvisiace procesné úkony v podobe vyrubenia poplatku za odvolanie.“*

4. Sťažovateľ žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, pričom poukazuje najmä na povahu predmetného súdneho sporu, v ktorom uplatňuje svoje nároky z nedostatkov predanej veci – osobného motorového vozidla, ktorými sú neprimeraný hluk a vibrácie, ktoré v značnej miere obmedzujú sťažovateľa pri jeho používaní. Sťažovateľ prevzal motorové vozidlo 8. apríla 2015, *„teda už vyše 5 rokov podlieha jeho užívanie neprimeraným obmedzeniam, pričom vzhľadom na podané odvolanie zo strany žalovaného nie je časová perspektíva jeho skončenia vôbec priaznivá.“*

5. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ zároveň požadoval, aby ústavný súd v náleze prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €, ako aj nahradil trovy konania v sume 450,29 €.

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, pričom kľúčovou argumentáciou je, že okresný súd sa dopustil

prieťahov predovšetkým vo fáze vyhotovovania a doručovania rozsudku a následne aj v súvislosti s odvolacím konaním po podaní odvolania žalovanou stranou.

15. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010, III. ÚS 24/2010).

16. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

17. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014).

Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z ESLP z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

18. V naznačených súvislostiach ústavný súd poukazuje aj na ustálené východisko svojej judikatúry, podľa ktorého jednu zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa

čl. 127 ústavy predstavuje skutočnosť, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, II. ÚS 67/06, III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

19. Namietané konanie pred okresným súdom bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti (27. mája 2020, pozn.) skončené, a to na základe vydania meritórneho rozhodnutia, t. j. rozsudku z 21. novembra 2019, ktorý bol sťažovateľovi doručený ešte pred podaním ústavnej sťažnosti, a to 17. februára 2020.

20. V posudzovanej veci si teda okresný súd z hľadiska požiadavky odstránenia právnej istoty svoju úlohu v rámci prvostupňového konania splnil vydaním meritórneho rozhodnutia a jeho doručením. Na základe súčinnosti poskytnutej zo strany okresného súdu ústavný súd zistil, že po podaní odvolania žalovanej strany (4. marca 2020, pozn.) okresný súd 15. apríla 2020 vyrubil súdny poplatok a odvolanie doručil sťažovateľovi s cieľom možnosti vyjadrenia sa k jeho obsahu. Po doručení repliky sťažovateľa (11. mája 2020, pozn.) okresný súd zaslal toto vyjadrenie na vedomie druhej sporovej strane a následne boli odvolanie a spis predložené 22. júna 2020 Krajskému súdu v Prešove, kde je vec vedená pod sp. zn. 3 Cob 46/2020.

21. Vychádzajúc z uvedených skutkových zistení, ústavný súd konštatuje, že v ďalšej fáze konania je úloha nastolenia stavu právoplatného rozhodnutia prenesená na nadriadený odvolací súd, ktorého povinnosťou bude rozhodnúť o odvolaní žalovanej strany v súlade s garanciami vyplývajúcimi z čl. 48 ods. 2 ústavy a z čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu, sa so svojou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel (obdobne III. ÚS 154/2018, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020), a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť

sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že jeho pozornosti neušlo, že konanie pred okresným súdom síce trvalo dlhšiu dobu, avšak sťažovateľ, ktorý je riadne zastúpený osobou znalou práva (advokátom), ústavnú sťažnosť s vymedzením sťažnostného petitu podal v čase, keď už nedochádzalo k namietanému porušovaniu jeho označených práv okresným súdom. Teda v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období (po prípadnom zrušení jeho rozsudku a vrátení veci na ďalšie konanie na základe podaného odvolania) v napadnutom konaní bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľovi nič nebráni, aby za splnenia všetkých podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu